

Det Anarkistiska Biblioteket

Reflektioner över fabriksockupationen

Errico Malatesta

Errico Malatesta
Reflektioner över fabrikssockupationen
1920-1924

Motkraft.net

sv.anarchistlibraries.net

1920-1924

Dessa reflektioner är hämtade från tre olika artiklar av Malatesta, den första ur Umanità Nova av den 17 mars 1920:

Generalstrejker som en form av protest upprör inte längre någon, vare sig dem som deltar i dem eller dem som de riktas emot. Om bara polisen vore klyftig nog att undvika provokationer, så skulle en generalstrejk förflyta som vilka andra helgdagar som helst.

Man måste försöka med någonting annat. Vi propagerar för övertagandet av fabrikerna. I det första försöket kommer troligen bara några få att delta och resultatet kommer att bli kient; men denna idé har säkerligen framtiden för sig, eftersom den står i överensstämmelse med arbetarrörelsens slutliga mål och utgör en förberedelse för den slutliga exproprieringen.

Den andra ur Umanità Nova av den 28 juni 1922:

Metallarbetarna började strejka för högre löner. Det var en ny sorts strejk. I stället för att överge fabrikerna skulle man stanna kvar i dem, och ha strejkvakter dygnet runt så att inte cheferna skulle kunna företa någon motaktion. Men detta var 1920. Över hela Italien gick en revolutionär våg bland arbetarna och kraven ändrade snart karaktär. Arbetarna ansåg att ögonblicket var moget för att en gång för alla överta produktionsmedlen. De beväpnade sig för försvar, många fabriker förvandlades till verkliga fästningar och arbetarna började själva organisera produktionen. Cheferna kastades antingen ut eller arresterades. Egendomsrätten avskaffades i själva verket, man bröt mot lagen så länge den tjänade till att försvara den kapitalistiska exploateringen; det var en ny levnadsordning, en ny form av socialt liv som infördes. Och regeringen stod vid sidan av och tittade på därför att den var oförmögen till motstånd: detta erkändes senare när man ursäktade sig inför parlamentet för att man inte hade vidtagit erforderliga åtgärder.

Rörelsen spred sig och visade tecken på att dra med sig andra kategorier av arbetare; på en del ställen ockuperade bönderna jordegendomarna. Det var början på en revolution som utvecklade sig, skulle jag vilja säga, på ett nästan idealiskt sätt.

Reformisterna skrämdes givetvis av utvecklingen och försökte kväva rörelsen. Avanti (socialisternas dagstidning - öa), som inte visste hur den skulle vända sig, försökte få det till att vi var pacifister, därför att vi i Umanità Nova hade sagt att om rörelsen spreds till alla industrigrenar, om bönderna och arbetarna följer metallarbetarnas exempel att göra sig av med cheferna och överta produktionen, så skulle revolutionen lyckas utan att en enda droppe blod skulle behöva utgjutas.

Men deras spetsfundigheter tjänade inte någonting till. Massorna var med oss; vi kallades till fabrikena för att tala, för att uppmuntra och ge arbetarna råd och vi skulle ha behövt finnas på tusen platser på en och samma gång för att uppfylla alla deras uppmaningar.. Vart vi kom så var det våra - anarkisternas - tal som applåderades, medan reformisterna fick dra sig tillbaka eller hålla sig undan. Massorna var med oss därför att vi bäst tolkade deras instinkter, behov och intressen.

Ändå var CGL:s (den reformistiska fackföreningsrörelsen - öa) förtäckta arbete och de överenskommelser som ingicks med Giolotti-regeringen, vilka skulle ge intryck av ett slags seger genom förespeglandet av självförvaltning, tillräckligt för att förmå arbetarna till att överge fabrikena just när deras möjligheter att segra var som störst.

Och den tredje ur Pensiero e Volontà av den 1 april 1924:

Ockupationen av fabrikena och jordegendomarna passade vårt handlingsprogram perfekt.

Vi gjorde allt vi kunde genom våra tidningar - den dagliga Umanità Nova och de olika anarkistiska och syndikalistiska veckotidningarna - och genom egna aktioner i fabrikena för att få rörelsen att växa och sprida sig. Vi varnade arbetarna för vad som skulle hända om de övergav fabrikena, vi hjälpte till med förberedelser för det väpnade motståndet och undersökte möjligheterna att genomföra revolutionen utan att knappast behöva avfira ett skott, för den händelse man hade beslutat använda de vapen som samlats ihop.

Vi lyckades inte, rörelsen bröt samman därför att det fanns för få av oss och därför att massorna var otillräckligt förberedda.

När D'Aragona (CGL:s sekreterare - öa) och Giolotti (premiärministern - öa) planlade sin farsartade självförvaltning med socialistpartiets samtycke - socialistpartiet stod då under kommunistisk ledning - så varnade vi arbetarna för detta gemena förräderi. Men så snart CGL utfärdade ordern om att fabrikena skulle överges så lydde arbetarna fogligt denna order fastän de alltid hade mottagit oss och tillkallat oss entusiastiskt, applåderat vår uppmaning till att göra kraftigt motstånd och trots att de förfogade över mäktiga medel för detta motstånd.

Rädslan i varje fabrik att bli lämnad ensam i kampen, liksom svårigheten att upprätta livsmedelsförråd i befästa fabriker av olika styrka, fick alla att ge upp, trots att enskilda anarkister, var och en på sin arbetsplats, opponerade sig kraftigt.

Rörelsen kunde inte fortleva och segra utan att växa och sprida sig, och under de rådande omständigheterna kunde den inte utvecklas utan stöd från le-

darna i CGL och socialistpartiet, som den stora majoriteten av de organiserade arbetarna tillhörde. Både CGL och socialistpartiet (inklusive kommunisterna) var motståndare till fabriksöckupationerna, och det hela kunde bara sluta med seger för cheferna.